

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V odznanju in moči.

»EDINOST« zizhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse to priložilo 7 zl. za poln leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priložila 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu v tiskarni v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narednina, reklamacije in inzerate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nava tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inzerati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Delavske zbornice.

Levičarji si prav radi in z vso močjo prizadevajo, da bi si pridobili popularnost povsod, koder le mogoče, zdaj se prilizujejo meščanom, zdaj veleposesnikom, kmetom, zdaj velikim obrtnikom in tudi delavca ne pozabijo. — Namen pa je vedno oči-viden ta, da bi se prikupili raznim stanovom, pri katerem poslu pa pridejo gospodje večkrat v nasprotje, kajti kedor podpira kapitalizem, ta pač ne more odkritosrčno in izdatno podpirati kmeta in delavca. — K sreči je vse to farizejstvo naših vladom-zmožnih in vladeželjnih Nemcev tako lepo na dnevu, da se niti najbornejši delavec ne da po njih več dupirati. V državnem zboru so naši Velikonemci in germanizatorji zadnje dni stavili predlog, da bi se tudi delavski stan po nekakem priznal kakor politični faktor v državi in da bi toraj bili zastopani v državnem zboru tudi delavci. — Dotični predlog je po nekakem kopiji one postave, ki uravnava zastopstvo trgovskega stanu v drž. zboru. — Delavci po tem predlogu ne bodo volili direktno svojega zastopa v drž. zbor, ampak osnovati se imajo poprej delavske zbornice na način kupčijskih zbornic in šele te zbornice naj bi volile poslance v državni zbor.

Predno spregovorimo meritorni-čno o tej stvari, hočemo našim čitateljem predložiti predlog, kakor je bil stavljen v drž. zboru. Predlog pred vsem zahteva, da se osnujejo delavske zbornice in sicer na tak način, da bode za prav isti okraj, za kateri obstoji uže trgovska zbornica (torej za vsak trgovsko-zborniški okraj) obstala tudi po ena delavska zbornica, katera bode

zastopala koristi delavcev, in sicer naj bi imele te zbornice svoje sedeže v teh le mestih: Dunaj, Linc, Solnograd, Gradec, Ljubno, Celovec, Ljubljana, Gorica, Rovinj, Trst, Inomost, Bolzan, Roveredo, Feldkirch, Praga, Budejovice, Plzno, Liberice, Heb, Brno, Olomuc, Opava, Krakovo, Lvov, Brodi, Črnovice: skupaj bi torej bilo 26 delavskih zbornic v vsej Avstriji. Delokrog teh zbornic bi bil ta-le: One se imajo posvetovati o željah in pritožbah delavcev, potem pa te želje in pritožbe predložiti vladi in ob enem nasvetovati sredstva, kako v okom priti enim in drugim, in na vsako prašanje vlade o osnovi kake delavce zadevajoče postave, ali kacega zavoda dajati nasvete; te zbornice morajo voditi obrtniško statistiko, kolikor se nanaša na delavski stan in poslati vsako leto ministerstvu poročilo o poizvedbah glede stanja delavcev, o njih plačnih razmerah, glede napredka delavcev, glede obrtniških in drugih delavcem namenjenih šol, glede zdravstvenega stanja v fabrikah itd. Tem poročilom smejo zbornice dostaviti, tudi nasvete glede zboljšanja stanja delavcem in smejo se tudi konstituirati kakor mirovne sodnije v preprih mej delavci samimi in mej temi in gospodarji.

Delavske zbornice bi bile, prav kakor trgovske zbornice, neposredno podrejene trgovinskemu ministerstvu in bi izvrševale tudi naredbe zadnjega, kolikor se tičejo njihovega področja.

Na zahtevanje bi morale tudi drugim gosposkam, potem trgovin-skim zbornicam, obrtniškim zadru-gam in županstvom dajati pojasnila in poročila, prav tako pa bi delav-ske zbornice imele tudi pravico, da

se na vse te oblastnije obračajo za mogoče potrebna razjasnila.

Delavske zbornice bi sestale iz najmanj 12 in največ 36 udov, katerih določeno število bi moralo stanovati v kraju sedeža zbornice. — Udje zbornice bi morali poslovati brezplačno.

Volili bi se ti udje direktno po delavcih za 6 let, ali vsaka 3 leta bi jih moralo izstopiti polovica, katera bi se zopet z volitvijo dopolnila. Volilci udov delavske zbornice so vsi delavci, kateri so izvršili 24. leto, so avstrijski podaniki, znajo brati in pisati, so najmanj 2 leti nastanovljeni v okraju dotične del. zbornice ter so tudi udje enega ali drugega v istem okraju obstoječega delavskega podpor-nega društva. Delavske zbornice vse Avstrije volijo 9 poslancev v državni zbor in sicer dunajska zbornica enega, linška in solnograška skupaj enega, graška, lubenska, celovška, ljubljanska skupaj enega, goriška, tržaška, rovinjska skupaj enega, praška, budejeviška, plzenska skupaj enega, liberška in hebska enega, brnska, olomuška, opavska skupaj enega, krakovska, lvovska, brodska in črnoviška skupaj enega.

Blizo tako postavijo so torej predlagali Velikonemci v korist in v priznanje političnih pravic delavcev, in njihovi organi, razni nemški listi, zdaj slavo pevajo velikonemškimi poslan-cem, češ, da so s tem predlogom ne le voljo pokazali, da bi 4. stan povzdignoli na boljši stopnjo, temuč tudi omejili ali popolnoma zajezili so-cijalistično gibanje mej delavci.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Iz seje poslanske zbornice dne 8. t. m.

Dunajsko deželno sodišče prosi za dovo-litev, da sme kazensko postopati zoper poslanca Schönerer-ja zaradi žalitve česti Fürnkranz in tovariši predlagajo predru-gačo temeljnega zakona o državnem zastopanju in volilnega reda za državni zbor. Weitlof in sodrugi interpelirajo za-stran nezakonitih odpustov pri vojaštvu. Ministeraki načelnik odgovori na Hells-bergovo interpelacijo glede zveze z Nem-čijo ter izjavi, da je popolnoma prazna menitev, da so se razmere naše države do Nemčije ohladile. Te razmere slone prej in slej na podlogah, katere je mi-nister zunanjih zadev v delegacijah večkrat naznačil i nobenega vzroka ni, da bi se vsajemne tesne in zaupljive raz-mere skalile. Hellsberg predlaga, naj se prične razprava o Tsaifejevem odgovoru, a njegove predlog se zavre, zanj sogla-sovali le nemško-avstrijski i nemški klub, antisemiti in demokrati. — Vladina predloga, glede poznejšega poravnjanja presežka troškov pri državnih železnicah, izročila se je proračunskemu odseku, potem ko je Schaub izjavil, da on i njegovi somišlje-niki ne bodo nasprotovali prizadevam vlade, da se ta zadeva pojasne in ko je finančni minister naznanil, da o svojem času v odseku in državnem zboru dokaže potrebo in korist presežka; ako bi bila vlada iz tega hotela delati skrivnost, vzela bi bila zneske iz državnih blagajnic in opravičila jih pri računskem sklepu; ona pa tega ni storila, ker so bili dohodki letos ugodni. Potem se je nadaljevala razprava zakonske osnove o predružačbi eksekutivnega reda ter so se daljši paragrafi brez premembe sprejeli, odsekovi predlogi o pre-drugačbah pa odbili. Chlumecky interpelira načelnika jezikovnega odseka, kdaj misli sklicati prvo sejo; njegova stranka doslej na to ni pritiskala, da ne ovre nagodbe-nih del. Ukaz pravosodnega ministerstva pa je jezikovni prepri zopet vzbudil. Načelnik

riol ni mogel zadovoljiti svoje znatižel-nosti, hotel udaliti se, nu v tem trenutku v dverih gostilne na protivno položene strani ulice zagledal on znanega njemu gostilničarja. To bil stari vojni po imeni Žaukur. Profesor Perriol, bivši še polkov-nim vidarjem, spasil njega smrti sveršivši na njem jako težko operacijo, ktero Žaukur prenesel s tako stojkostjo, da je udivil samega Perriola.

»Zdravstvujte, moj mili! rekel je Perriol bližaje se Žaukuru. »Pozuate li mene?«

»Poznam li Vas?« — vskliknol Žaukur. — »Kako ne bi jaz mogel spo-znati človeka, kteremu jaz obvezan svo-jem življenju? Velite mi, kaj Vam ugodno? Mogo li imeti čast s čemer si bodi Vam uslužiti?« prašal Žaukur.

»O! Končno! Morete, zares mi morete uslužiti. Povedite mi, nu oprostite, kdo — ta ženska, ktera ravno vnišla v oni magazin?«

»Ba! Da, vedite, to gospodinja sama, vlastelica tega magazina. O! Mnogo lepega vam mogo pripovedati o njej. Njo poznade ves naš kvartal. To naša sestra milosrdja, naša utešiteljica vseh nesrečnih, mati vseh sirot in izpraviteljica vseh »padlih« i »proganjanih« ... O! to sveta ženska! ... gospoja Gjuvelen. Ako vašej milosti ugodno čuti njeno historijo, udestojte svojim po-hodom mojo krčmo i jaz Vam mnogo, mnogo lepega o njej povem!«

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Ugodno promeščenje kapitala.

(Slovenščina v ruskem slogu. Za poskušnjo.)

To bilo let dvajset tomu nazad. Zna-meniti, vsemu svetlu izvestni profesor-kirurg Fransua Perriol prehodil zvečera po stran-keji ulici vodečej k universiteti. K njemu naglo, odločno prihajala ženska podoba. Nu njena narejena odločnost iz-čezla, ko se videla blizu profesorja. Za-nimaje se ušlilim glasom, ona prošepala: — Hočete ... pojdiva ... hodiva k meni.

V odvet na to predloženje Perriol storil to, kar bi se vsakomu drugemu, a ne njemu, pokazalo krajno smešnim. Zna-meniti profesor bil velik poznavatelj člo-veških duš. Svojim pogledom nadvladal Napoleona, kterim veliki polkovodec pre-gledaval svoje vojske na bojnem polju. Takoj razsodnostjo velik genij postigava vse. — Perriol vzel roko mlade ženske, in od-prši jo položil v njo najprej svojo zlato i ves drobiž bivši v njegovem žepu, potem pa vzel iz svojega listnika tisočfrankovni bilet in izročil ji ga nesrečnici rekel tiho i krotko: Hodite z bogom, dete moje!

Ženska poslušno udalila se ne progovorivši ni besedice, da ni zahvalila se Perriolu. Da, i česa ona mogla njemu reči? No vrgla na svojega blagodeja po-bleven pogled ko plašna srna, ktero osvo-

bajajo iz pod zanesenega nad njo noža. Perriol spokojno prodolžal svoj pot.

Ne glede na to, da se njemu pripetilo ne prikrat, storiti dobro delo, ta slučaj, po čemer si bodi, zapečatil se njemu zvlasti v spomin. On ni mogel pozabiti te nesrečne ženske. Njo vsega videl samo nekoliko minut slabo osvetljeno bledim cestnim svitom gazovih žarkov. Poražen njenim ponosnim, no tugopolnim licem, ska-ženim mučiteljnim zdvojenjem i sramotoj, on risoval v svojem umu strašno, pretresa-jočo dramo tako lahko, kakor znameniti zoolog Kuve po malej koščici risoval cel tip predpotopne živali. Za Perriola, globo-cega poznalca človeških duš, bilo oče-vidno, da ta nesrečna ženska prozlesla prvokrat osodopolna slova, da njen ukrep: vrči se v nesramna objetja prvega mož-kega, ktereja bi srečla, bil strašnoj, nad človeškimi močmi stoječoj, žrtvoj ktero ona prinesla za dragasobitja. Mogoče ona vdova, mati, katera komaj prebolela težko bolezen, ki jej odnesla razen telesnih moči, poslednjo mrvice kruha. Mogoče, da njeni otroci plačó od glada, prose še matere kruha in ona brezi vsake pomoči, bolna, izmučena boleznijo, gorjem i nujoj, ne lme-joč ni pomoči, ni nade v bodočem, odlo-čila se na poslednje, obupno sredstvo....

Tako podoba risoval sebi profesor Perriol ni on uganol svojim srcem o toč-nosti do najmenjših podrobnosti....

Ogledovaje nesrečnico v tečenji ne-koliko minut, Perriol uspel kmalu zapaziti na njej obliči, bednej i skromnej, čistoto i čednost, odtisek redovitosti i prilijča, kterih ne more ubiti v redno živodim, blagovzgojenim človeku nikaker-

šna nuja, nikakeršno gorje, za njega stalo očevidnim, da oddani novci ne vrženi v grezi, nego pomeščeni z gromadno koristjo toli za njosamo, kakor tudi za draga njena sobitja. On bil globoko prepričan v tem.

Radi toga on ni najmenje ne udi-vil se, ko on njo deset let pozneje sre-če, nu ne uža tako ko prej, temuč veličavo — spokojno, z jasnim, odkritim pogledom, v kterem brala se dušna spokojnost, za-vednost sveto izpolnjene dolžnosti. Slovom, sretel njo takoj, kakeršno on zračunal njo sresti.

To bilo na ulici La-Goma. Nekda ne-srečna, potlačena sramotoj i zdvojenjem, stopala ona sedaj v skromnej črnej obleci spokojno, krepkim zaupnim hoim. Vsi trgovci kvartala, veselo se prvega jesen-skega dne, poštelitno se njej klanjali, spremljali jo pogledi polnimi uvažanja i simpatije. Na konec odprši na široko dver, ona z vidom gospodinjje vnišla v prekrasen, galenterijski magazin, ktereja bogato ustrojstvo jasno vsedočilo ob ob-širnih razmerah cvetoče trgovine.

Profesorju Perriolu močno hotelo se zbrati točnejše protizvedbe o tej ženi, ktero on vskrsnol k boljšemu življenju. No v njem silno bilo čustvo d-likatnosti i skromnosti; on ni hotel njej prikazati se na oči. Sedaj ni mogel on drugače ni misliti, nego da njeno padenje onega osodnega večera v stranjskej ulici bilo samo minotno. On pojmlil, da ona dolžna bila hraniti v svo-jem srcu molčiteljno, tesnobno vspomi-nanje na oni večer. A pokazati se njej na oči. — značilo bi še raztvorljati to rano: Ona bi mogla njega spoznati. Vidi pa, je li on njo spoznal? V tej misli Per-

Hohenwart izjavi, da vled izrečene želje odsek k malu skliče. Sturm predlaga okrajšano postopanje pri jemanju hipotekarnih manjših posojil na kratko dobo pri kmetijah.

Iz seje 9. t. m.: Zbornica je razpravljala prošnje s Češkega, glede odprave mitnic ter sklenola, izročiti jih vladi. Dotični odbor je predlagal, naj se vladi naroči, da presloži osnovo, glede odprave ali predrugače mitnic. Potem se je pričela razprava zakona o dolžnosti pridobitinskega in dohodninskega davka, kakor tudi o državnih železnicah. Sigmund je predlagal, naj se osnova vrne odseku z naročilom, naj jo tako predrugači, da ne bo mogoče le glavnim mestom, temuč tudi raznim občinam pravice zahtevati pri plačevanju davkov podržavljenih železnic. Lienbacher je naglašal fiskalni duh zakona, ki žali pravice dežel in občin glede obdačenja; on zanika, da imajo v državni upravi stoječe železnice značaj regala; upira se tudi iz tega razloga razsodbi državnega sodišča ter se nadeja, da se zakon v tem smislu v podrobnej razpravi predrugači, da se tako ustrezne nedvomljivim pravicam dežel in občin. — Včeraj se je ta zanimiva razprava nadaljevala.

Anarhisti na Dunaji. Policija na Dunaji je uže dalj časa opazovala kakih dvajset oseb, po podobi delalcev, ki so se vsako nedeljo v neke majhne krčmi v predmestju Penzing v posebni sobi zbirali. Pozvedela je, da so ti ljudje anarhistična družba, ki so v krčmi pripravljali razpokljive tvarine, delali dinamitne bombe itd., da bi ponoči od tretjega na četrtega oktobra drvarnice v zahodnih predmestjih Rudolfsheim, Hietzing in Penzing zažgali, potem pa tudi v okraju Favoriten in ob donavskem bregu; ob enakem času pa so hoteli zažgati tudi nekatera javna poslopja v mestu in mej ljudstvo, ki bi skupaj privrelo, bombe metati. — Prvi požari so imeli nastati v veliki žitnici v Penzingu, ob enem tudi v nekem poslopju v Hitzingu in v drvarnicah ob Donavi. In v resnici se je tudi na nekem lesnem trgu v devetem okraju našla steklenica z razpokljivo tvarino. — Da sumljivce prepriča, čakala je policija, neprestano čuječ, do zadnjega trenutja ter še le 3. t. m. popoldne stopila v dejanje. Tri ude je zasačila na poti v skrivno delavnico, druge pa ob enakem času v njihovih stanovanjih. Ob enem so se začele hišne preiskave in našli so več kilogramov dinamita, dva bodalca, šest steklenic soliterne kisline, dve nenapolnjeni bombi z užigali, razne anarhistične tiskovine, pamflete itd. Pet kilogramov dinamita so našli pod železniškim mostom, postavljenim čez cestopri Penzingu. — Od nedelje 3. t. m. do druge nedelje so zaprti še več oseb. Eden izmed vodlj, ki je bil leta 1884 zaradi anarhističnih spletk z Dunaja izgnan, umaknol se je, predno je policija zvedela za zaroto. Zaprti so bili ves teden izpraševani in čuje se, da so se nekateri uže udali. — Zadnji požar v Mariji Lanzendorf, kder so našli steklenico z razpokljivo tvarino, neki je v zvezi s to zaroto. — Hišna preiskava pri zaprtih anarhistih je dokazala, da so ti delali po izgledu nihilistov in da so prav tisti, ki so se lanske letu v dunajskih predmestjih pri nekaterih obrtnikih predstavljali za policijske komisarje, ki imajo ukaz. Iskati ponarejenega denarja. Pri tem počenjanju so kazali ponarejen ukaz policijskega načelnika z njegovim podpisom (Revisionsbefehl), ki se je zdaj našel. — Druga anarhistična svojat pa je ponarejala denar. K tej svojati so spadali uže 21. septembra zasačeni srebrarji: Steidel, Sigel, Pavel Schwarz in Ivan Ondriček. Oba poslednja sta ukradla iz tovarnice, kder sta delala, 2455 gramov srebrnih odpadkov, katere sta zastavila. Pri hišni preiskavi se je našlo vse, kar je potrebno za kovanje denarja, razen tega pa še neka bela smes, napravljena iz nečrge kovine, ki se pa sveti kakor srebro. — Od nedelje 3. t. m. sem zaprti so večidel čevljarji, strugarji tkalci in mizarji, vseh skupaj 17 anarhistov, izmed katerih je bil eden v Švicu in drug v Lincu zasačen.

Ogerska poslanska zbornica je 9. t. m. v splošnej in podrobnej razpravi sprejela predlogo, glede osemdeset milijonov dolga

banki, Helfy je interpeliral, opiraje se na izjavo ministerskega načelnika od 30. septembra, o stališču zunanjega ministerstva nasproti poslanstvu in postopanju generala Kaulbarsa na Bolgarskem.

Vnanje dežele.

Bolgarsko prašanje je zelo vskipelo ter postalo nevarno. Tu-le navajamo važnije vesti: Iz Sredca, 9. oktobra: V mestu vlada mir, ali duhovi so razburjeni. Zdi se, da se prebivalstvo z vsemi sredstvi upre zaviram, katere utegno nastati pri volitvah jutri. Glede postopanja častnikov je menitev različna, sploh pa se misli, da bo veliko sohranje, ako se izvoli po želji Bolgarov, glasovalo za kneza Aleksandra od mnogih strani pa se trdi, da veliko sohranje proglasi republiko, ako Evropa izreče »vele«. Tudi o postopanju Kaulbarsa se nazoni ne ujemajo. Nekateri menijo, da odpotuje v Šumlo, drugi pa, da mej volitvami ostane v Ruščuku; v poslednjem primerljaju bi se bilo nemirov bati. Jutrašnjdan se nestrpljivo pričakuje, ker donese gotovost. Na včerašnjem taboru je britanski konzul Bolgarske rotli, naj se Rusiji nikder i nikoder ne udade. — Ker se podaniki tujih držav, mej temi taki, ki stoje pod ruskim varstvom, vtikajo v volitve, zato je bolgarsko ministerstvo vsem tujim opravnikom poslalo okrožnico, v kateri je izjavilo, da se iz dežele izženo tisti njih državni podaniki, ki bi se v volitve vtikali. Ruski konzul Nekudov je to okrožnico nazaj poslal z izjavo, da je z bolgarsko vlado pretrgal vse diplomatske vezi. Sodišče v Eski-Sagri je prišlo na sled zaroti, ki se pripisuje zunanjim vplivom; po tej zaroti bi se imele po raznih krajih dežele napraviti roparske čete, da bi vled tega tuja vojska prišla v deželo. — Iz Londona se 9. t. m. poroča, da je angleški minister zunanjih zadev uže pred desetimi dnevi poslal velevalnim okrožnico, v kateri je izrekel željo, naj bi vlade Bolgarije moralno podpirale, da se tam ubranijo nemiri.

Iz Sredca, 9. oktobra: Kaulbars jutri odpotuje iz Ruščuka v Varso; on je prefekta k sebi poklical, a ta ni hotel k nje mu iti. Vojaški poveljnik Filov pa je šel h Kaulbarsu ter ukazal častnikom, naj tudi oni gredo k njemu. Častniki pa so se posvetovali ter sklenoli, da ne pojdejo k njemu. — Iz Ruščuka, 10. oktobra: Včeraj ste bili pri Kaulbarsu dve deputaciji ena Rusiji prijateljska, ki je izjavila željo, da se ohrani carjevo varstvo s tem, da se njegovi sveti slušajo. Kaulbars je odgovoril, da Bolgarija mora hoditi po listej poti, katero jej je Rusija potrebila. Druga deputacija je Kaulbarsu izročila pismeno izjavo, obstoječo iz štirih točk: ona nema nobenega opravka s Zankovci, ki delajo Bolgariji v pogubo; Kaulbars je nepravilčen vladi, ki ima domoljuben duh i najboljša namene; ona popolnoma odobruje razpisane volitve i naredbe glede kaznovanja hudodelcev, ker to opravičuje ustava in zakon. Sicer pa naglašala deputacija čute spoštovanja in hvaležnosti Rusiji. Deputacija je izrekla, da ima zaupanje v vlado, Kaulbars pa je govoril zoper vlado. Temu je deputacija ugovarjala, in vled tega je Kaulbars deputacijo brez odgovora odslovil. — Iz Sredca, 10. oktobra: Popoldne je šlo okoli 150 kmetov in Črnogorcev k ruskemu konzulu prašati ga, kako naj se vede pri volitvah. Ti so potem protestirali zoper sestavo volitvenega odbora. Ruski konzul se je prikazal na oknu in ti so kričali: »Živel car! Živela Rusija! Ruski konzul je rekel, da je Rusija uže izjavila, da volitve smatra za ničeve. Ti močje so se potem napotili na volišče ter izjavili načelniku Vuldevemu, da nečejo volitev, ker jih Rusija ne odobruje, ali drugi na volišči zbrani ljudje so jih napali s poleni in kamene vanje lučali, vojaštvo pa jih je odgnalo. Pet ali šest je bilo ranjenih na glavah; te so njihovi tovariši nesli na ruski konzulat, kder jih je osehje ruskega konzula vzelo v svojo skrb. Volišče straži vojaštvo. Zvečer so v ruskem konzulatu skriviti Črnogorci z revolverji strelali na angleški i nemški konzulat, a ranili niso nikogar; vendar pa je bilo osehje obeh konzulatov v veliki nevarnosti. Ako na dvoru ruskega konzulata zbrana množica poslopje zapusti, bati se

je ozbiljnih nemirov. Meste je mirno, muzika svira v javnem vrtu.

Iz Sredca, 10. oktobra: Vladni kandidati so pri volitvah z veliko večino prodrl; izvoljenih je bilo 420 vladnih kandidato, 20 Zankovcev, 50 volitev še ni znanih. V vshodnej Rumeliji so bili izvoljeni sami vladni kandidati, v Vrači in Slatini se prebivalstvo ni hotelo udeležiti volitev. V Dubnici sta bila prefektov namestnik in vladni kandidat umorjena, drugod ni bilo nemirov.

Iz Madrida se 8. t. m. poroča, da je Sagasta kraljici napovedal odstop vseh ministrov zaradi pomiloščenja upornikov in da je vled tega tudi mnogo višjih uradnikov odstopilo. Kraljica pa je zopet k sebi poklicala Sagasto ter mu naročila sestavo novega ministerstva. — Po našem menenju je kraljica s pomiloščenjem več src pridobila, nego zgubila in uporni duh bolj potlačila, nego bi se bilo to zgodilo z smrtno kaznijo.

DOPISI.

V Trstu, 2. oktobra. (Izv. dop.) Odprava g. And. Gaberška, dopisniku »iz Kobarida« v »Slov. Narodna list.« 221. 222. in 223. (Dalje).

Vpraša se pa, kdo ima prav? Moj Bog, koliko bi se dalo o tem predmetu pisati na podlagi zgodovine, pedagogike, na podlagi različnih izkušenj in na podlagi tehničnih razprav in izjav, ki so jih spisali v tem obziru priznani pedagogi. Naj tu omenjam le najnovejši knjig: »Ueber Lehrerbildung und Lehrerbildungsanstalten« von H. Dehnhardt; — »Ueber Lehrerbildung von Ed. Hittel; — »Die Seminar-Vorbildung von Dr. Otto Boodstein itd. Pa tudi naši pedagogični listi in nemški razpravljajo prav čestokrat »naobraževanje učiteljev«. Naj tu omenim le pred kratkim izšlo razpravo »Naobraževanje ljudskih učiteljev«, ki je izšla v 15. št. 1. letošnjega »Popotnika« in vleznamenite razprave iz peresa znanega pedagoga prof. Jakoba Emprerhtingerja v letošnjem »Osterr. Schulbote« »Die Lehrerbildung unter besonderer Berücksichtigung der Vorbildung für dieselben«. Glede tega vevlačnega pitanja se pač lahko reče: kolikor glav, toliko mislij. »Popotnika« ne želi prikriti izobraževanja učiteljev, navetuje, da bi se učiteljska razširila od 4 na 6 let, potem bi se lahko jemali na-nja tudi absolvirani ljudskošolniki. Na učiteljskih naj bi se učilo tudi nekoliko latinščine zaradi praktične nje važnosti, kakor se to godi na Francoskem itd. Profesor Emprerhtinger pa želi posebno šolo, ki bi pripravljala za preparandije. Tudi je zato, da bi se učilo nekoliko latinščine na učiteljskih itd. Toda o vseh teh stvarih ne morem tu obširneje pisati. Izjavim samo svoje nemerodajno menenje, naj bi za sedaj, dokler se ne ustanovijo taki zavodi, kakeršnih želi Emprerhtinger, spodnja gimnazija bila pripravnica za vstop na učiteljska, ker znano je, da se dijaki na gimnaziji bolj izurijo v jezikoznanju, katero je krvavo potrebno ljudskim učiteljem.

A tu se bode izvestno »g. 22 letni pedagog« silno hudoval, ker bo mislil, da s tem jezikoznanjem mislim zopet le »nemščino, zaradi česar je uže zadnji urednik »Edinosti« in mene trdo oštel. Nu, gledaj na to moram mu izjaviti, da sva jaz in g. urednik »Edinosti« vsaj toliko narodnjake, kakor on, in tudi zdi se mi, da smem reči, da si za slovenski narod s svojimi dozdanim delovanjem nista stekla manjših zaslug od g. Gaberška. Vender moram tu naglašati, da bi učiteljski ne hotela ni jaz ni g. Dolenc »grmanizovati«. Moje menenje je, naj bi se vsi predmeti učili v mli materinščini naši. Glede izobražbe v materinem jeziku sem jaz istih mislij, kakor je bil slavni pedagog Monten, Rusij, Komenski, Girard in dr. Naj bode g. Gaberšek preverjen, da nisem slovenski — Troztendorff! A poleg tega naj bi se po preparandijah temeljiteje učila nemščina, če uže tako mora biti, in ker to uže zahtevajo razmere v naši državi. Nezanje nemščine v Avstriji gotovo nobenemu ne koristi; toliko slabše pa je, če si učitelj ne more osvojiti temeljitega znanja tega jezika. Vselej me je srca zabolelo, če so se v omikanih krogih rogali »dandanašnjim učiteljem, ki niti »členice ne znajo rabiti, a kamo li nemške glagole sprežati. Zakaj ne bi si hoteli učitelji potruditi, da bi tudi v tem obziru nekoliko bolj imponovali. Na Kranjskem so učitelji glede nemškega jezikoznanja uže na boljšem, ker tam niti službe nobeden ne dobi, če nema izpita iz nemščine. Da učitelji nemščino umejo, da lahko nemške knjige čitajo, to povdarja g. Gaberšek. A jaz bi mu lahko nasprotno dokazal: a pustimo to. Nemščina bi res ne bila toliko potrebna učiteljem Čehom, Rusom, če hočete tudi Hrvatom; mi pa smo, žalbog, še navezani na-njo, ker naše razmere so uže take, da se je ne moremo še odkrižati, a Boga pro-

simo, da se tudi to predrugači. Se ve, da mi g. dopisnik morda zopet pride hoteč me zavrniti, s svojimi trditvijo, da se koprski učiteljski bavi s hrvaščino, češčino, ruščino itd. in da v teh jezikih, prebirajo raznovrstne knjige! Za Boga, le tako ne slepti sveta: hrvaščino in italijanščino res marsikdo goji; a da bi češčine ali celo ruščine bil toli zmožen, da v nji uže bere in ume knjige, to je — humbug! Sploh je pri nas žalbog navada, da, če kdo zna le kakih 100 besed tujega jezika, uže misli, da dotični jezik zna itd. Da kdo v tujem jeziku pisane znanstvene knjige bere in ume, mora uže dobro poznati dotični jezik; kar si le z dolgim trudom pridobi. Torej taka je stvar — in ne drugač!

Pri tej priliki si ne morem kaj, da ne bi omenil, da si je g. Gaberšek časih v svojih izjavah v protislovju ter logiki bje v obraz. Tako n. pr. piše v 222 l. »Slov. Nar.«, kako sem škodoval se svojim članom avtoriteti mladih učiteljev, ki jih on jemlje pod svoje krilo. A malo vrst nič pravi, da se on »pravo za pravo v bitstvu zlagas pisateljem »O stanovih«. Pa še nekaj! »Učiteljsku nedostaja se marsičesa glede na intelektualno izobraženost«. Tako Gaberšek. »Kaj je temu vzrok?« praša potem. »Tisto nesrečno koprsko gnezdo itd. A uže v prihodnjem listu »Slov. N.« slika tisto »nesrečno koprsko gnezdo« tako, kakor da bi bilo na srečo ondesnjim kandidatom, ker tu se mladih prihodnjih učiteljev loti »ono redko, požrvalno in plemenito rodoljubje«; — tu se nadejopolni naši narodni pionirji priče »hrvaščini, ruščini itd.« Mi care amice; ubi consequentia?!

(Konec prih).

Z Opčin dne 11. oktobra (Izv. dop.) Kako zaupanje morajo imeti Openci do magistratovih uradnikov? To uči gosp. Mirkovič svojega pokorneža, našega prazno čast uživajočega župana.

On ni le zvest svojemu nadzorniku Mirkoviču, pri katerem čepi vsak dan od 8. do 4. ure, temuč v čast si šteje, da mu nihče ne nasprosta, tudi v nočnem času od 11. do 1. do 2. ure po vasi se klatiti. Ne vem česa išče, ali copernice proganja, ali vraga lovi?

Naš župan (po domače Cuna) vtika svoj klukasti nos tudi tja, kder ga ni treba. Tako je zadnje mesece si podplate pobabil, ker je hodil ogledovat in vohat oprtojak gnoja tukajšnjega kmeta Mičeta Tilhovega. Morda ga je hotel kemično preiskovati, da kako mora tako dišati ta gnoj kakor vijolice.

Ker naš Miče ni hotel take sitnosti imeti, da bi kdo njegov gnoj po strani gledal, posebno pa tako oseba kot županova, zato mu je in bo vedno župan nasproten, dokler bode pripogueno glavo na široko plečasti grbi nosil.

Te dni pa je imel Miče potrebo nekaj vode odveč, da bi svojo vinsko posodo opral; zato naprosi svojega soseda, naj mu pomagal gre, v čebur par škafov vode prinese.

Ko župan zagleda, da dva po vodo gresta, ves se prestraši, gre k Mičetu in ga vpraša:

»Che nuova?« Ubogi Miče se odgovoril ni, ko steče župan po žandarmer. Pride žandar, a nič ne opravi. Župan spravi žandarma v svojo štacuno, v kateri je, dragi bralec, več čenčarij in nerednosti, nego v kateri koli hiši, steče po komisarija Mirkoviča. Mirkovič, precej voljan sramotiti Opence, vstane ter peje pokazat pred zbrano množico ljudstva, katero se je skup steklo, kakor bi zvon na plat bil, svojega pokornega slugo.

Tresoč se za hrbtom Mirkovičevim posluša postav: da sme vsak kmet le tri škafe vode vzeti itd., seveda, da je ljudstvo bilo močno razžaljeno.

Ko se je komesar Mirkovič jezil, da je vodojak magistratov in vpil: »Qua se legge, qua se carta«, oglesi se 65-letni mož, Tone Lenken, ter pravi: »Pojd se solit ti jen kajta, mi smo dejaje, najša je štejna«. Gospod se obrne ter si brke priviha in popiba, od koder je prišel.

Poslušni župan pa je za njim kiental. Boljši bi bilo, da bi tržaški magistrat dal takim uradnikom, ki znajo na sivi list »permese« delati, gorečo trsko v roke, ter jih poslal polbe lovit, za kar bi bili prav sposobni.

— Iz Ribnice, začetkom oktobra. — Jesenske misli in — vreme. (Izv. dop.) Vi, gospod urednik, morda se čudite temu nadpisu v oklepu, in nemara celo mislite, da sem Vam namenil po četrtletnem pre-tanku priti nad glavo s kakovim takšnim filozofičnim sestavkom; kakoršnega je svetu kazal pred kratkim »vir sapiens« iz Kobarida v »Slov. Nar.«, ko je več trčil in sam sebi verjel, nego je sploh vedel, in njegovega kalibra ljudje povsem vedeti morejo, a povem Vam, gospod urednik, da se zelo motite, če tako sočite o mojem nadpisu, in sicer se motite — bodite si svesti istine, tako strážansko, kakor se je motil gosp. dopisnik iz Kobarida, ko je trčil v »Slov. Nar.« med družim neverjetnim tudi to, da so možje iz njegovega, t. j. učiteljskega stanu, —

učenost in modrost že z največjo žilico za-
jemali in použili, dočim so jo nekateri
uradniki, n. pr. kakor kakšen kancelist,
prost (!) finančar itd. v šoli stoprav volali
a malo užili, a stvar je — kakor veste Vi,
gospod urednik sami, vsa druga, zatoraj
hočem jaz pustiti v nemar tiste »filozofske
studije« in razprave moža iz Kobariča, ki
je »a tout prix« pokazati se hotel svetu
kot »Universal-Genie«, a je ostal z vsem
svojim modrovanjem Vam in meni na-
sproti — na suhem, zaradi česar hočem
preiti zdaj k svojim »jesenskim mislim«
in k »vremenu« v ribniškem okraju sploh
sposebnim ozirom na ribni trg! Pred vsem
pa Vas prosim, gospod urednik blago-
voljnega potrpenja, da si odahnem, kajti,
dasi tudi nisem kak »prost finančar« in ne
kakšen posebno učiteljstvu nevaren »kan-
celist«, ipak me je g. A. G. ova modrost
tako pretresla (nehote seveda), da sem v
zmošnjavi in zaradi njegove zmesi prišel
svoj dopis mesto z napisom: Lokalne za-
deve in socialne razmere v ribni dolini,
— pa z nadpisom kakor ga vidite baš v
— oklepu.

Po — človeštvo in žival nadlegujočej
vročini, nastopila je svojo pot — dolgo-
časna jesen, in zavila nas je prav drzno
v svoj — megleni plašč, in slehern pre-
bivalec same na sebi prijazne in svetu
dokaj poznate ribni doline, spomni se v
tej letnej dobi rad ali ne rad: da mu je
teta zima že blizu in naj se požuri svoje
pridejke pod streho spraviti, itd. In letina
obnesla se je v vsacem oziru prav dobro
za našega trpina — kmetovalca, in on
tudi ni zanemarjal — »zlatih ur« in časa!

Kaj pak ima biti prav za prav jedro
temi »jesenskemu premišljevanju« in v
kakej podobi smatrati je Vam to »vreme«
v — oklepu! O vsem tem osvedočiti Vas
imajo z bralcem vred te le vrste, z do-
stavkom, da bi kaj z njimi doseglo se in
se stvar ne smatrala izrekom: »Ut al-
iquid scripsisse videatur!«

I.

Ko je pred dvema mesecema v bliž-
njem nam Loškem Potoku prikazala se
ostudna pošast, azijska kolera, in je bilo
dokazano, da jo je tja zanesel delavec
Flack iz Ribnice, rodila je ta vest v
vsem obliži (ne manj po vsej deželi) do-
kajšen strah, a upanje je zatem naostalo,
da temu zlu kmalu duška in hrane zmanjka,
in bodemo mi drugi rešeni nevarnosti....
Pa, — zaman! ali kakor pravi naš pesnik:
»Zastonj sem upal in se bal!.... kajti
kolere še zdaj ni konca! Da pa se odvrne
vsaka nevarnost, poslužiti se je bilo treba
boleznih nasprotujočih zdravilnih sredstev,
s katerimi se zrak in razni prostori raz-
kužijo. Tako se je nadejati, da uduši, če
ne drugo sredstvo, pa vsaj zimski mrz
— to človeško morilko — kolero.

Pripraviti mi je tu, da si je tudi naša
trška obč. oblast dokaj prizadejala, in si
še prizadeva, zaprečiti nevarnost.

Ni bilo pa dolgo tega, ko se za na-
stankom kolere v Loškem Potoku prikaže
pasja steklina v Ribnici, in sicer to v
dveh letih že drugič! Vseled tega zaukazana
je bila v vsem ribni okraju pasja kontu-
macija in psi, kateri so jo konjačevji roki
srečno odnesli, morajo biti sedaj doma na
vrvi ali na verigi. Pa — tu se baš opa-
zuje neka protipostavna lehkomiselnost,
ki zasluži na vsak način javno grajanja
biti. — Nekateri »modri« možje — dasi
so sicer smešnost sama, — sami so te
misli, da kritika ne sme uživati prostosti,
in trde svoje puble resnice v enomer in
tja v en dan, ali s tacimi govoriti ni na-
men niti meni, niti večini ostalih somiš-
ljencev, in tedaj ostaje le še: Nadalje-
vanje razprave o tej in družih zadevah,
v glasilu javnega menenja. A dalje pri-
hodnjic.

Domače in razne vesti.

Odlikovanje. Ivan Schabetz, slu-
žabnik pri deželni sodišči v Trstu, dobil
je o priliki vpokojitve v priznanje dolgo-
letne zveste in marljive službe srebrni
križic za zasluge.

Imenovanje. Finančna direkcija
je imenovala c. k. davkarjema gg. Evge-
nija Jug-a in Klementa Rovisa, ki sta
dosedaj le opravljala službe davkarjev.

Tržaško mestno zastopstvo
ima zopet pravdo. Zdaj toži tržaška za-
varovalna družba, katera nečelo plačati
ognjegasnih taks od onih zavarovanj, ki
so bila sklenjena, predno je stopil v moč
dotični zakon. Ta tožba pride te dni v
razsodbo pred c. kr. državno upravno so-
dišče. Dunajski odvetnik dr. Gross bo za-
stopal tržaško občino.

Srednje šole v Trstu so se
vsaled ukaza naučnega ministra zadnji
ponelejek odprle, zaradi ljudskih šol pa
je dobo otvoritve minister prepustil go-
spodu deželnemu namestniku.

* O katerih poslu in olik je baš g. A. G.
često malo podučil, še manj pa kompetent
sodnik. Dop.

**Prašenje o odpravljenju tr-
žaške svobodne luke v držav-
nem zboru.** V pododseku za carinsko
in trgovinsko zvezo z Ogersko je 9. t. m.
govoril poslanec Vucetich o odpravi tr-
žaške proste luke ter naglašal, da je Karol
VI. Trstu dal prosto luko kakor privilegij.
Vseled tega ima Trst pravico do odškod-
ovanja, ako se mu vzame prosta luka. Go-
vornik je predlagal, naj se v 4. člen sprejme
določba, da se svobodna luka še le potem
odpravi, ko se luka poveča in se druge
potrebne stavbe izvrše. Poslanec dr. Kopp
pa je predlagel, naj se po zakonu določi,
da se prosti luki v Trstu i na Reki obe
h krati odpraviti. Trgovinski minister se
je uprl temu predlogu na ter je iz raznih
pisem dokazal, da Karol VI. ni dal Trstu
proste luke kakor privilegij, ampak da je
prosto luko napravil v prid splošnega pro-
meta vse države. Koppov predlog pa je
nepotreben, ker se to, kar on hoče, samo
ob sebi umeje. Minister je dalje na neko
prašenje naznanil, da se za potrebne
stavbe v tržaški luki, ki bodo stale okoli
pet milijonov goldinarjev, v štirih letnih
obrokih v proračun postavijo potrebni
zneski. Po tej izjavi sta se odbila oba
omenjena predloga. O Koppovem predlogu
bi se lahko reklo: Ali si ti sam tujec v
Avstriji? Odgovor na Vucetich-evo trditve
pa je ognjena strela na glavo tržaškega
mestnega zastopa, ki ta privilegij uže nad
dvajset let pri vsakej priliki na visokem
drogu nosi.

Mestna plača. Tržaško mesto
starešinstvo je najelo nekega diurnista, ki
je od 13. avgusta t. l. opravljal službo v
mestni bolnišnici za nekega zbolelega
kancelista. V seji 17. septembra je stonilo
blagodušen sklep, da se mu ima plačati
na dan 50 kr. To je varnost, da je kaj!
Pa vsaj je varnosti tudi treba, da se pri-
štedi tistih 100.000 gld., katere so dobro
plačevani uradniki pokrali. Če se pa to
doseže z diurnisti po 50 kr., to je vendar
dvomljivo.

**P. u. gg. naročnikom nazna-
njamo,** da v kratkem začnemo v bele-
tristične priloge prinašati tudi jako pra-
tične spise; tako na priliko začnemo v
kratkem, to je prvo soboto v novembru, v
prilogi prinašati »sodne obrazce«, delo ne-
kega poznanega, izvrstnega, praktičnega
jurista. Mnogi naročniki, ki ne prejema-
jo priloge, morejo se še zdaj naročiti na njo.
— Nekaterim naročnikom, ki nočejo pla-
čati kljub pisnemu opominu, ustavimo
uže v soboto list; nekaterim manjšim do-
žnikom pa te dni pošljemo znane rubeče
liste, na katerih zadržaj naj se blago-
voljno ozirajo ter naj nam pošljejo naroč-
nino prej ko prej, da nas ne spravijo v
zadreg.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Od sobote do nedelje
oploščil je v Trstu in predmestjih zbo-
lelo za kolero 14 oseb, od nedelje do pon-
delka 8, od ponedelka do torka pa 16, in
to vse le v mestu in predmestjih, mej
tem ko v okolici ni uže 14 dni nobenega
slučaja kolere. — Denes zjutraj je uže
zopet naznanjenih 6 zbolelih v mestu. —
Od začetka epidemije do denes je zbolelo
v Trstu in okolici za kolero 774 oseb, od
katerih je dosedaj umrlo 484. — Zna-
menito je glede bolezni to, da ta pot
manj zbolelih ozdravi, nego za druge epi-
demije. Mi smo uže enkrat statistično do-
kazali, da je l. 1849. ko je bila kolera jako
močna, umrlo le 42%, od vseh zbolelih,
leta 1855 jib je tudi umrlo nekoliko nad
50%, leta 1873, ko je bila zadnja kolera
v Trstu, je umrlo od vseh zbolelih le
okoli 57%, ali letos je dosedaj umrlo do
64%, od vseh zbolelih za kolero. — To je
žalostni rezultat za medicino, — in ako-
prem nekateri italijanski zdravniki kriče,
da z »Laudanum« skoro vsacega ozdra-
vijo kolere, to vendar ne more resnično
biti, ker v Trstu tudi zdravijo z istim
lekom, in vendar tak žalostni rezultat. —
Kakor se vidi, je postala kolera zopet
hujša, in to kljub hladnemu vremenu.
Novo vino gotovo nekaj pospešuje bolezen,
ker naši ljudje ne poznajo zmernosti. —
Vseled takih okoliščin ni znati, kedaj bodo
v Trstu začele ljudske šole.

Zblažnol je tuk. telegrafski uradnik,
nek vitez Felner, rodoma Dunajčan in
je bil uže nekaj časa v observaciji na last-
nem stanovanju. — Predsinočnem je paznik
zaspal in Felner porabil to priliko, da
se je zmuznil iz sobe in prišel do bišnih
vrat, katera pa so bila zaprta. Ker torej
ni mogel vbežati, začel je razbijati po
okna in se je močno porezal, tako sicer,
da so ga morali zvezati in močno krvave-
čega odpeljati v bolnico.

Samomor. Na Dunaji se je vstrelil sin
ravnatelja mestnega užitniškega urada,
še mladi študent Pilad Polonio, tudi na-
šim čitateljem znan zaradi nekkih rubeč-
karskih demonstracij; ta mladenič je po
naklonjenosti mestne delegacije užival
tudi stipendij Ananias letnih 300 gl. Blazi-
ran fantič naveličal se je živeti, tako saj
je pisal starišem.

Policijsko. V nedeljo so se v mno-
gih krajih pretepali, ker novo vino je močno
in ljudje ga preveč pijejo, zato je bilo v
nedeljo in še v ponedeljek nekoliko ranje-
nih v tepežu in tudi nekoliko zaprtih;

zaprti so tudi nekega ital. mornarja, ker
je hotel nekega družega mornarja ubiti
in zaprti so nič manj nego 9 žensk zaradi
ponočevanja in 6 možkih zaradi neopravič-
nega poteptavanja po Trstu.

**C. kr. pripravljavnica za
srednje šole v Proseku.** Pouk na
omenjeni šoli prične v petek 15. t. m. ob
9 uri zjutraj. Učenci, koji se niso še upi-
sali, naj pridejo istega dne pred deveto uro
v šolo.

G. Mirkovič, okrajni načelnik na
Občini, je dobil od magistrata posebno
nagrada, ker je nekda mnogo delal, da
se ni kolera širila po njegovem okraju. —
Mestna delegacija pa v dotičnem proto-
kolu ne piše več Opicina in Padriciano,
ampak Občina in Padrich, kakor je bilo to
po starem. Kaj pa jih je kolera spametila?

Iz Sežane nam pišejo, da je bil
včerajšnji tamošnji somenj jako živahen,
vse polno razne živine in družega blaga,
dosti kupcev za živino iz Furlanije, sploh
dosti prometa in izvrstne sornenj.

Kolera v Istri in drugod. V
Istri je bilo te dni le 7 slučajev kolere in
sicer v Polji, Poreču, Rovinji, Dolini, Ter-
steniku, povsod povsod po en slučaj. V
cermeteljskem okraju, v vasi Griblje, sta
nekda za kolero podobno bolezen umrli
dva otroka, brat in sestra. — Kazencev
v poselni delalnici v Ljubljani je nekda
12 zbolelo za kolero, umrli pa so le trije.

Prve prihodnje porodne sodbe
v Rovinji pri tamošnjem okrožnem
sodišču se prične 22. novembra dopoldne
ob devetih. Vodil jih bude načelnik okrož-
nega sodišča g. Fr. Lindermann; name-
stnika sta mu deželni sodišča svet-
valca gg. dr. Peter Davanzo in Kristijan
Golcuc.

Goriške novosti. Srednje in
ljudske šole v Gorici začele so svoj pouk
ta teden. Gimnaziji šteje 414 (v I. raz-
redu 55 Slovencev, 62 Italijanov) višja
realka pa 191 dijakov. V deško vadnico
vpisanih je blizu 600 otrok, v I. razredu
slovenskih 60, italijanskih 64. Privatna
slov. dekliška šola šteje v II. razredu 28,
v I. 36 učenk. — V slov. otroški vrt vpl-
sanih je že blizu 50 otrok. Visoko c. k.
ministerstvo dovolilo je vrtu za leto 1886
podporo 200 gld. — (Čudno!) V nedeljo 10.
t. m., ob 4 popoldne je bila na Travniku vsa-
koletna tombola v prid zavodu zapuščenih
otrok. Mnogo ljudstva.

**Vipavske podružnice sv.
Cirila in Metoda** prvi občni zbor
vršil se je dne 7. tega meseca in
bili so pri tej priliki »per acclamationem«
izvoljeni gg. Matija Erjavac, dekan, za
predsednika; zapisnikar je Alojzij Lav-
renčič, učitelj, in blagajnik Franc Sil-
vester. Namestniki pa so gg. Karol grof
Lanthieri, podpredsednik; Mihael Mežan,
učitelj, namestnik zapisnikarja, in Ant.
Hrovatin, župan, namestnik blagajnika.
Podružnica šteje 14 ustanovnikov in 27
letnikov.

Bog jih živi! dakle se gibljejo tudi
Vipavci!

Volitve na Notranjskem.
Vseled smrti državnega in deželnega po-
slanca Adolfa Obreze volile bodo na
Notranjskem kmetske občine okrajev Po-
stojna, Bistrica, Senožeče, Vipava, Logatec.
Lož, Idrija novega poslanca za v državni
zbor dne 6. decembra in občine okrajev
Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Bistrica
novega poslanca za deželni zbor Kranjski
dne 29. novembra. Za državni zbor nekda
kandidira dr. Henrik Dolenc, pa imel bo,
kakor se sliši, protikandidata.

Iz Furlanije smo izvedeli, da
klerikalna stranka kandidira v drž. zbor
mesto sedanjega škofa tridentskega, dr.
Valussija, njega naslednika v Gorici, se-
danjega goriškega prošta Andreja Jordana,
ki je mož jako duhovit in učen. Ali ta
pot se bodo liberalci postavljali na vse
kriplje proti tej kandidaturi; oba mlada
Goriška rubeča doktorja bi bila nekda
rada kandidata, za enega obeh se uže dela
po cervinjanskem okraju in liberalci se
celo vladil ležejo in iščejo z njo napraviti
kak kompromis, da bi le klerikalnega kan-
didata vrgli, kateri bi najbrže sedel v
Hohenwartovem klubu, mej tem ko bi
kak liberalac sedel v Coroninijevem klubu,
kateri bode imel le tatkraj prihodnost,
ako ne bi bilo nobene druge želje več.

**Kočevski notar dr. Emil
Burger in — slovensko ženi-
tvanjsko pismo.** Dne 28. septembra
prišel je bil h gori imenovanemu c. kr.
notarju župan iz Drage p. J. Turk z svojo
varovanko in nevesto, ter nje ženin iz
sodniškega okraja L.—škega, in ti ga po-
prošijo, naj bi jim napravil ženitvanjsko
pismo, a v slovenskem jeziku. To slišati
se gospod c. kr. notar dr. Emil Burger
zadere nad temi strankami prav »mit An-
stand« (v smislu Korl Deschmana): »Jaz
Vam ne naredim pisma v slovenskem je-
ziku, če nečete nemškega, pa lžite dru-
gam!« — Na to povedo narodne stra-
ke notarju B. tako: »Dobro, če nečete za
naše denarje slov. pisma napraviti, gremo
delat si je drugam; a nemškega mi ne-
čemo!« Na to so stranke otišle in si dajo
napraviti omenjeno pismo pred ko ne pri-
c. kr. notarju gosp. Fran Erhonuiz-u v

Ribnici, kateri uraduje večinoma sloven-
sko, in to, — kar smo trdimo, — tako
izborno in gladko, da mu ne vemo ni
daleč ne blizu para najti. Suum cu que!
— Čast komur gre! — Da pa kočevskemu
c. kr. notarju dr. Burgerju slovenščina ne
ugaja, to se nam zdi nerazumljivo, kajti
on je, dasi tudi kot strasten nemškutar
in Nemec in je kot tak (to se umeje) po
sebi prvosednik kočevske »Ortsgruppe des
deutschen Schulvereins« — vendar pred na-
stopom svoje službe na prav zvit način
preskrbel si »patent« in spričevalo spo-
sobnosti za slovensko uradovanje. A
— sedaj? Sedaj uganja burke to bore
Nemčurce z nami Slovenci, katerih kruh
se mu dobro prilaga, — dasi prav ne ra-
čuni na to, da stvar ne bode brez jesen-
skih — »vetrov«, ko bode rešena pri no-
tarski zbornici ljubljanskej! —
Dolenjski pohajkovelec.

Borsno poročilo.

Kurzi so zopet padli, borsna se jako boji,
da pride zaradi Bolgarije do vojne z Rusijo
— Govorilo se je celo na borzi, da bode Av-
strija marsikaj v Bolgarijo in da uže mobili-
zuje na tistem. — Stanje borse jako nemirno.

Dunajska Borsna

dne 8. oktobra

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld 70 k
Enotni drž. dolg v srebru	84 • 65 •
Zlata renta	114 • 80 •
5% avst. renta	100 • 55 •
Delnice narodne banke	862 • — •
Kreditne delnice	278 • 60 •
London 10 lir sterlin	125 • 10 •
Napoleon	9 • 91 •
C. kr. cekini	5 • 92 •
Kr. državnih mark	61 • 25 •

Za ubozega Bunca, žrtvo fanatizma in
sovražstva do Slovencev, prosimo kaj pomoči,
naj bi mu kak rodoljub dal ali preskrbel kako
službo.

Prvi letnik, elegantno vezan in dobro
ohranjen

»Ljubljanski Zvon«

dobi se pri uredništvu našega lista za f. 5.

Važno za učečo se mladino
Mladi Bolgar.

govoreč več jezikov, bi rad prevzel nekoliko
lekcij za poduk v francoščini, nemščini, hrvaš-
tini, bolgarsčini ali ruščini. Pogoji so jako
ugodni. — Tudi bi šel za privatnega hišnega
učitelja v kako hišo v Trstu ali blizu Trsta.
— Referenče l. vrste. Več pri uredništvu
Edinosti.

Jakob Klemenc - Trst

trgovec

Via S. Antonio nuovo br. 1

Ima v svojej zalogi volnenega blaga za
žensko in moško obleko, izborne kotnine,
dežnikov, baršuna, platna in flanele v
raznih barvah in velikih množinah. Dobe
se bela zagrnjala vsake vrsti in velikosti.
— Postrežbi more z najlepšimi namiznimi
prti, volnenimi robci, pledi in drugimi
ženskimi ogrinjali. V obilnej meri dobi se
za gospe vsakere preproge in lišpa za
plese in ženitve. Moja prodajalnica je vedno
preskrbljena z najmodnejšim novim bla-
gom in preprogami za gospe itd. — Blago
je vedno novo in ne staro zaležano. Vsako
naročilo na deželi — po obrazcih ali mu-
štrih) se izvrši hitro in točno, kajti nekatere
vrste blaga, namreč volneno blago, koto-
nina, pledi, platno, flanela in porhat ne
plačajo carine, ako se na deželo pokličejo.
Svilnato blago ima najnovejšega izdelka,
prav tako svilnate trakove vsake velikosti
za plese, ali za nagrobne vence in zlate
in srebrne franže. Za domača društva je
preskrbel trobojne svilnate trakove razne
velikosti. Za obilno naročbo priporoči se
vsem p. n. domačinom, da ga pogostoma
z naročili počaste. — Na zahtevanje po-
šljemo obrazce z dotičnimi cenami.

Riunione Adriatica di Sicurtà
v Trstu

Zavaruje proti požarom, provozu po su-
hem, rekah in morju, proti toči, na življenje v
vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883	
Glavnica društva	gld. 3.300.000—
Rezervni fond od dobičkov	536.622-02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje	150.000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov	161.500—
Premijna rezerva vseh oddelkov	7.342.780-36
Rezerva za škodo	267.601—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potrjati v prihodnjih letih • 16.954.118-57
Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gld. 114.949.847-01

Urad ravnateljstva 7—24
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

Lastnik društva: «EDINOST» — izdatelj in odgovorni urednik: VIKTOR DOLENC. Nova tiskarna V. Dolenc v Trstu.